

Euroopan yhteisöjen virallinen lehti

ISSN 1024-302X

C 283

40. vuosikerta

19. syyskuuta 1997

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö	Sivu
	<i>I Tiedonantoja</i>	
	Komissio	
97/C 283/01	Ecu.....	1
97/C 283/02	Vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtion tukea koskevat yhteisön suuntaviivat	2
97/C 283/03	Päätös olla vastustamatta ilmoitettua keskittymää (Tapaus N:o IV/M.963 — Compaq/Tandem) (*)	13

I

(Tiedonantoja)

KOMISSIO

Ecu (¹)

18. syyskuuta 1997

(97/C 283/01)

Kansallisen valuutan määrä yhtä yksikköä kohti:

Belgian frangi ja		Suomen markka	5,87549
Luxemburgin frangi	40,5660	Ruotsin kruunu	8,41900
Tanskan kruunu	7,48568	Sterling-punta	0,692687
Saksan markka	1,96591	Yhdysvaltojen dollari	1,11162
Kreikan drakhma	310,810	Kanadan dollari	1,54360
Espanjan peseta	165,888	Japanin jeni	134,640
Ranskan frangi	6,60416	Sveitsin frangi	1,62030
Irlannin punta	0,744209	Norjan kruunu	7,97868
Italian liira	1918,43	Islannin kruunu	79,0921
Alankomaiden guldeni	2,21380	Australian dollari	1,55363
Itävallan šillinki	13,8353	Uuden-Seelannin dollari	1,76308
Portugalin escudo	199,892	Etelä-Afrikan randi	5,20240

Komissio on ottanut käyttöön automaattisella vastauslaitteella varustetun teleksin, joka ilmoittaa muuntokurssit tärkeimpinä valuuttoina kysyjän otettua siihen yhteyden omalla teleksillään. Tämä palvelu toimii päivittäin kello 15.30:stä seuraavaan päivään kello 13:een.

Palvelun käyttäjän on:

- valittava teleksinumero 23789, Bryssel,
- annettava oma teleksitunnuksensa,
- kirjoitettava koodi "cccc", joka käynnistää automaattisen vastausjärjestelmän ecun muuntokurssien lähettämiseksi käyttäjän teleksiin,
- ylläpidettävä keskeytymätöntä teleksiyhteyttä, kunnes sanoma ilmoitetaan päättyneeksi koodilla "ffff".

Huom. Komissiolla on käytössä myös automaattisella vastauslaitteella varustettu telekopiolaite (n:o 296 10 97 ja n:o 296 60 11), joka lähettää päivittäisiä tietoja yhteisessä maatalouspolitiikassa sovellettavien muuntokurssien laskemisesta.

(¹) Neuvoston asetukset (ETY) N:o 3180/78, annettu 18 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL L 379, 30.12.1978, s. 1), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1971/89 (EYVL L 189, 4.7.1989, s. 1).

Neuvoston päätös 80/1184/ETY, tehty 18 päivänä joulukuuta 1980 (Lomén sopimus) (EYVL L 349, 23.12.1980, s. 34).

Komission päätös N:o 3334/80/EHTY, tehty 19 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL L 349, 23.12.1980, s. 27).

Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettava varainhoitoasetus, annettu 16 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL L 345, 20.12.1980, s. 23).

Neuvoston asetukset (ETY) N:o 3308/80, annettu 16 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL L 345, 20.12.1980, s. 1).

Euroopan investointipankin valtuuston päätös, tehty 13 päivänä toukokuuta 1981 (EYVL L 311, 30.10.1981, s. 1).

VAIKEUKSISSA OLEVIENTEN YRITYSTEN PELASTAMISEKSI JA RAKENTEIDEN UUDISTAMISEKSI TARKOITETTUA VALTION TUKEA KOSKEVAT YHTEISÖN SUUNTAIVIIVAT (*)

(97/C 283/02)

1. JOHDANTO

- 1.1. Euroopan yhteisössä on viime vuosina yleisesti tunnustettu tarve valtion tuen laajaan ja tiukkaan valvontaan. Tuen vääristävä vaikutus korostuu, kun muut julkisen toiminnan aiheuttamat vääristymät poistuvat ja markkinat avautuvat ja yhdentyvät. Tämän vuoksi valtion tuen tiukka valvonta on yhtenäismarkkinoilla entistä tärkeämpää.

Keskipitkällä aikavälillä yhtenäismarkkinoilta odotetaan lisääntyvään taloudelliseen kasvuun liittyviä merkittäviä etuja, vaikka lama tällä hetkellä hidastaakin kasvua. Suurin osa yhtenäismarkkinoiden lopulta synnyttämästä taloudellisesta kasvusta johtuu jäsenvaltioissa tapahtuvasta laajasta rakennemuutoksesta. Vaikka rakennemuutos on helpompi toteuttaa talouden kasvaessa, jäsenvaltioiden ei lamakaan aikana pitäisi estää tai perusteettomasti viivyttää rakennemuutosprosessia tukemalla yrityksiä, joiden olisi lopetettava toimintansa tai joiden rakennetta olisi uudistettava uudessa markkinatilanteessa. Tällainen tuki siirtäisi rakenteellisen muutospaineen muille tehokkaammille yrityksille ja lisäisi avustushakemuksia. Avustukset voivat paitsi estää yhtenäismarkkinoita hyödyttämistä täysipainoisesti yhteisöä kokonaisuudessaan myös rasittaa suuresti kansallisia talousarvioita ja näin estää taloudellista lähentymistä.

- 1.2. Toisaalta valtion tuen myöntäminen vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteen uudistamiseksi voi joskus olla perusteltua. Perusteina saattavat olla esimerkiksi sosiaali- tai aluepolitiikan näkökohdat, halu säilyttää kilpailukykyinen markkinarakenne, jos yritysten häviäminen johtaisi monopolin tai hyvin oligopolistiseen tilanteeseen, pienten ja keski suurten yritysten (pk-yritykset) laajempi

taloudellinen hyöty tai pienten ja keski suurten yritysten sekä pienten maatalousyritysten erityistarpeet.

- 1.3. Komissio esitti vaikeuksissa olevien yritysten pelastamista ja rakenteen uudistamista koskevan politiikan vuonna 1979 kahdeksannessa kilpailupolitiikkaa koskevassa kertomuksessa (*). Yhteisöjen tuomioistuin on ratkaisussaan usein tukenut tätä politiikkaa (*).

Edellä 1.1. kohdassa esitetystä syistä politiikkaa oli uudistettava ja ajantasaistettava yhtenäismarkkinoiden tulon vuoksi. Lisäksi sitä oli mukautettava taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden (*) tavoitteiden huomioon ottamiseksi sekä selkeytettävä sen kehityksen perusteella, joka on tapahtunut valtion pääoman lisäystä (*), pääomansiirtoa julkisille yrityksille (*) sekä pk-yritysten tukea (*) koskevassa politiikassa. Tämän alan ajantasaistettu politiikka julkaistiin suuntaviivoina vuoden 1994 lopussa (*). Tässä tekstissä tuo politiikka on samanlainen kuin ennen, lukuun ottamatta maatalousalaa (*). Tässä tekstissä on tehty useita muutoksia kyseisen alan osalta.

(*) 227 ja 228 kohta, 177 kohta.

(*) Katso erityisesti seuraavat yhteisöjen tuomioistuimen tuomiot: asia C-301/87, Ranska v. komissio, 14.2.1990 (Kok. 1990, S. I-307) (Boussac); asia C-142/87, Belgia v. komissio, 21.3.1990 (Kok. 1990, s. I-959) (Tubemeuse); asia C-303/88, Italia v. komissio, 21.3.1991 (Kok. 1991, I-1433) (ENI-Lanerossi) ja asia C-305/89, Italia v. komissio, 21.3.1991 (Kok. 1991, I-1603) (Alfa Romeo). Katso myös seuraavat yhteisöjen tuomioistuimen tuomiot: asia 323/82, Intermills v. komissio, 14.11.1984 (Kok. 1984, s. 3809); yhdistetyissä asioissa 296 ja 318/82, Hollanti ja Leeuwarder Papierwarenfabriek v. komissio, 13.3.1985 (Kok. 1985, s. 809) ja asia 234/84, Belgia v. komissio, 10.7.1986 (Kok. 1986, s. 2263) (Meura).

(*) EY:n perustamissopimuksen 130 a artikla. Euroopan unionista tehdyllä sopimuksella lisätyssä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 130 b artiklassa määrätään, että muun politiikan on tuettava kyseistä tavoitetta: "Yhteisön politiikan ja toiminnan suunnittelussa ja täytäntöönpanossa sekä sisämarkkinoiden toteuttamisessa otetaan huomioon 130 a artiklassa tarkoitetut tavoitteet ja osallistutaan niiden toteuttamiseen."

(*) EY:n tiedote 9-1984, 3.5.1. kohta.

(*) EYVL C 307, 13.11.1993, s. 3.

(*) EYVL C 213, 19.8.1992, s. 2.

(*) EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12.

(*) Määritelty tässä tiedonannossa siten, että siihen kuuluvat kaikki perustamissopimuksen liitteessä II esitettyjen tuotteiden, kalatalousala mukaan lukien, tuotantoon ja/tai kauppaan liittyvät toimijat.

(*) Tämän alan ajantasaistettu politiikka julkaistiin suuntaviivoina vuoden 1994 lopussa (EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12). Tässä tekstissä tuo politiikka on samanlainen kuin ennen lukuun ottamatta maatalousalaa. Tässä tekstissä on tehty useita muutoksia kyseisen alan osalta. Komissio aikoo tarkastaa näitä suuntaviivoja vastaisuudessa lukuun ottamatta erityisesti maataloutta koskevia määräyksiä.

2. SUUNTAVIIHOJEN MÄÄRITELMÄ JA SOVELTAMISALA

2.1. Yritysten pelastamiseksi ja rakenteen uudistamiseksi tarkoitetun tuen määritelmä

On oikein käsitellä samassa yhteydessä yritysten pelastamiseksi ja rakenteen uudistamiseksi tarkoitettuja tukia, koska molemmissa tapauksissa kyseessä on sellainen yritys, jolla on vaikeuksia selviytyä omin varoin tai keräämällä tarvitsemiaan varoja osakkeenomistajilta tai lainaamalla, ja koska yrityksen pelastaminen ja sen rakenteen uudistaminen ovat usein saman toimen kaksi eri puolta, vaikka ne ovatkin toisistaan erillisiä. Sellaisten yritysten taloudellinen heikkous, jotka valtio pelastaa tai jotka saavat tukea rakenteen uudistamiseksi, johtuu yleensä heikoista tuloksista ja huonoista tulevaisuudennäkymistä. Tyypillisiä oireita ovat kannattavuuden lasku tai tappioiden määrän lisääntyminen, vähenevä liikevaihto, varastojen kasvu, ylikapasiteetti, kassavirran hidastuminen, kasvavat luotot, nousevat korot ja matala substanssiarvo. Kriittisissä tapauksissa yritys voi jo olla maksukyvytön ja selvitystilassa.

Ei ole mahdollista laatia kattavia ja täsmällisiä tunnusmerkkejä, joiden avulla määritellään, milloin yritystuki on tarkoitettu yrityksen pelastamiseksi ja milloin sen rakenteen uudistamiseksi. Kyseiset tilanteet eroavat kuitenkin toisistaan olennaisesti.

Kun tuetaan sellaista yritystä, jonka taloudellinen tilanne huononee huomattavasti — mikä ilmenee vaikeana maksuvalmiuskriisinä tai teknisenä maksukyvyttömyytenä — sen asema säilytetään tilapäisesti entisellään, jolloin yrityksen vaikeudet aiheuttaneet olosuhteet voidaan analysoida ja laatia asianmukainen suunnitelma tilanteen parantamiseksi. Eli pelastustuen avulla voidaan erkaantua lyhyeksi, yleensä enintään kuuden kuukauden ajaksi yrityksen taloudellisista ongelmista ja etsiä niihin pitkäkestoista ratkaisua.

Yrityksen rakenteen uudistaminen taas on realistinen, johdonmukainen ja kauaskantoinen suunnitelma yrityksen pitkäaikaisen elinkelpoisuuden palauttamiseksi. Rakenteen uudistamiseen liittyy yksi tai useampi seuraavista seikoista: yrityksen toiminnan perustan tehokkaampi uudelleenorganisointi ja rationalisointi, johon tyypillisesti kuuluu vetäytyminen tuottamattomasta tai tappiollisesta toiminnasta, sellaisten olemassa olevan toiminnan rakenteiden uudistaminen, jotka voidaan saada jälleen kilpailukykyisiksi, ja mahdollisesti monipuolistuminen uuteen tuottavaan toimintaan. Rakenteen fyysiseen uudista-

miseen on useimmiten liittyttävä rakenteen rahoituksellinen uudistaminen (pääomanlisäykset, velanpoisto). Rakenteen uudistamista koskevissa suunnitelmissa on otettava huomioon muun muassa yrityksen vaikeudet aiheuttaneet olosuhteet, markkinatarjonta ja relevanttien tuotteiden kysyntä sekä niiden kehitysodotukset ja yrityksen erityisvahvuudet ja -heikkoudet. Suunnitelmien avulla yritys voi jouhevasti siirtyä uuteen rakenteeseen, joka takaa yrityksen elinkelpoisuuden pitkällä aikavälillä ja mahdollistaa sen omilla varoilla toimimisen ilman enempää valtion tukea.

2.2. Alankohtainen soveltamisala

Yritysten pelastamisessa ja rakenteen uudistamisessa komissio noudattaa kaikilla aloilla esitetyissä suuntaviivoissa määritettyä yleistä lähestymistapaa. Tiettyillä aloilla kuten teräs-, laivanrakennus-, tekstiili- ja vaatetus-, tekokuitu-, moottoriteollisuus-, liikenne- ja hiiliteollisuusalalla suuntaviivoja sovelletaan kuitenkin ainoastaan siltä osin kuin ne ovat yhteensopivia kyseisiin aloihin sovellettavien valtion tukea koskevien erityissääntöjen kanssa.

2.3. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan sovellettavuus

Edellä 1.1. kohdassa esitetyistä syistä vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteen uudistamiseksi tarkoitettu tuki voi olla luonteeltaan selkeää, että se pyrkii vääristämään kilpailua ja vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Näin ollen se tavallisesti kuuluu perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan ja vaatii poikkeuksen myöntämistä.

Ainoa yleispoikkeus on tuki, joka on määrältään liian pieni voidakseen vaikuttaa huomattavasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kyseinen, mistä tahansa rahoituslähteestä missä tahansa järjestelmässä annettava vähämerkityksinen tuki on vahvistettu 100 000 ecuksi kolmen vuoden ajanjaksolla⁽¹⁰⁾. Vähämerkityksisen tuen myöntämisen mahdollisuutta ei ole sellaisilla aloilla, maatalous mukaan lukien, joita koskevat valtion tuesta annetut yhteisön erityissäännöt⁽¹¹⁾.

⁽¹⁰⁾ Katso komission tiedonanto vähämerkityksisestä tuesta, EYVL C 68, 6.3.1996, s. 9.

⁽¹¹⁾ Katso 2.2. kohta.

Rakenteen uudistamiseksi tarkoitettu tuki voi olla monenmuotoista; siihen voivat sisältyä pääoman lisäykset, velanpoistot, lainat, korkotuki, vapautus veroista tai sosiaaliturvamaksuista sekä lainantakaukset. Pelastustuki on sitä vastoin rajoitettava markkinakorkoihin lainoihin tai lainantakauksiin (katso 3.1. kohta). Tukea voi myöntää mikä tahansa valtiollinen, keskus-, alueellinen tai paikallinen taho sekä mikä tahansa jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta vuonna 1980 annetun direktiivin⁽¹²⁾ 2 artiklassa määritelty ”julkinen yritys”. Näin ollen yrityksen pelastamiseksi tai rakenteen uudistamiseksi tarkoitettu tuki saattaa tulla valtion holding- tai sijoitusyhtiöiltä⁽¹³⁾.

Menetelmä, jota komissio käyttää määritellään, katsotaanko valtion uuden pääoman lisäykset valtionyhtiöille tai sellaisille yhtiöille, jotka kyseisen toimen seurauksena siirtyvät kokonaan tai osaksi valtion omistukseen, tueksi, esitettiin tiedonannossa vuonna 1984⁽¹⁴⁾ ja sitä muokattiin ja laajennettiin koskemaan muissa muodoissa myönnettävää tukea julkisia yrityksiä koskevassa tiedonannossa vuonna 1993⁽¹⁵⁾. Käytettävä peruste on ”yksityisen sijoittajan” periaate. Sen mukaan yritykselle myönnettäviä varoja tai niiden takaamista ei pidetä tukena, jos markkinataloudessa toimiva järkevä yksityinen sijoittaja olisi sijoittanut tarvittavat varat.

Kun valtio myöntää tai takaa varat taloudellisissa vaikeuksissa olevalle yritykselle, oletuksena on kuitenkin, että varojen siirtoa pidetään valtion tukena. Tämän vuoksi tällaisista varojen siirroista on annettava komissiolle tieto ennakolta perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti⁽¹⁶⁾. Tukea on epäiltävä aina kun teollisuudenala on kokonaisuudessaan vaikeuksissa tai sillä esiintyy rakenteellista ylikapasiteettia.

Muutokset tuetun yrityksen omistuksessa eivät vaikuta sen arvioimiseen, onko kyseessä pelastamiseksi vai rakenteen uudistamiseksi tarkoitettu tuki.

Näin ollen ei ole mahdollista välttää valvontaa siirtämällä toimintaa toiselle oikeushenkilölle tai omistajalle.

2.4. Poikkeuksen perusta

EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 2 ja 3 kohdassa määrätään mahdollisuudesta poikkeukseen 92 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvan tuen osalta. Ainoa perusta poikkeuksen myöntämiselle vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi tai rakenteen uudistamiseksi tarkoitettua tuen osalta on 92 artiklan 2 kohdan c alakohta, lukuun ottamatta tapauksia, joille on myönnetty luonnonmullistuksiin tai muihin poikkeuksellisiin tapahtumiin liittyvä poikkeus 92 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla, ja — siltä osin kuin 92 artiklan 3 kohdan c alakohtaa voidaan vielä soveltaa — Saksalle mahdollisesti kyseisen määräyksen nojalla myönnettävää tukea. Kyseisen määräyksen mukaan komissiolla on toimivalta sallia tuki ”tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla”.

Komission mukaan yritysten pelastamiseksi ja rakenteen uudistamiseksi tarkoitettu tuki voi osaltaan kehittää taloudellista toimintaa muuttamatta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla, jos 3 jaksossa esitetyt edellytykset täyttyvät; näin ollen komissio sallii tällaisen tuen myöntämisen kyseisin edellytyksin. Jos pelastustoimien ja rakenteen uudistamisen kohteena olevat yritykset sijaitsevat tukialueilla, komissio ottaa huomioon 92 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitettua alueelliset näkökohdat, kuten jäljempänä 3.2.3. kohdassa esitetään.

2.5. Olemassa olevat tukijärjestelmät

Nämä suuntaviivat eivät rajoita vuonna 1994 julkaisuissa suuntaviivoissa jo sallittujen, vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteen uudistamiseksi tarkoitettujen tukijärjestelmien soveltamista, lukuun ottamatta maatalousalaa.

Nämä suuntaviivat eivät myöskään rajoita muuhun tarkoitukseen kuin yritysten pelastamiseksi tai rakenteen uudistamiseksi tarkoitettujen tukijärjestelmien soveltamista, kuten alueellinen kehittäminen, pk-yritysten kehittäminen tai eläinten pakkoteurasutukset sairauksien torjumiseksi, jos tällaisissa järjestelmissä yritysten pelastamiseksi tai rakenteen uudis-

⁽¹²⁾ EYVL L 195, 29.7.1980, sellaisena kuin se on muutettuna, EYVL L 254, 12.10.1993, s. 16.

⁽¹³⁾ Katso asiassa 78/76, Steinike und Weinlig v. Saksa, 22.3.1977 annettu yhteisöjen tuomioistuimen tuomio (Kok. 1977, s. 595) ja komission lehdistötiedote IP(91) Crédiit Lyonais/Usinor-Sacilor, 1045.

⁽¹⁴⁾ Katso alaviite 5.

⁽¹⁵⁾ Katso alaviite 6.

⁽¹⁶⁾ Katso julkisia yrityksiä koskevan tiedonannon 27 kohta, alaviite 5.

tamiseksi myönnetty tuki täyttää edellytykset, jotka komissio on kyseisten järjestelmien osalta hyväksynyt.

3. PELASTUS- JA RAKENTEENUODISTAMISTUKEA KOSKEVAT YLEISET EDELLYTYKSET

3.1. Pelastustuki

Jotta komissio voi hyväksyä edellä määritellyn pelastustuen, sen on jatkuvasti täytettävä komission vuonna 1979 asettamat edellytykset⁽¹⁷⁾. Toisin sanoen:

- tuen on oltava luottotakuu tai markkinakorkoisina luottotoina annettava rahoitukseen liittyvä tuki
- tuen on rajoituttava määrältään sellaiseksi, että yritys voi toimia (esimerkiksi kattaa palkkakustannukset ja rutiinihankinnat)
- tuki on maksettava ainoastaan tarvittavan ja toteuttamiskelpoisen tervehdyttämissuunnitelman laatimiseksi tarvittavan ajan (yleensä enintään kuusi kuukautta)⁽¹⁸⁾
- tuki on perusteltua vakavien yhteiskunnallisten vaikeuksien vuoksi eikä muuta jäsenvaltioiden välistä teollisuuden ja maatalouden tilannetta.

Lisäedellytyksenä on, että periaatteessa yrityksen pelastamisen olisi oltava ainutkertainen toimi. Toistuvia pelastustoimia, joilla tosiasiallisesti vain säilytetään olemassa oleva tilanne entisellään, viivästytetään väistämätöntä kehitystä ja siirretään teolliset, maatalouteen liittyvät ja yhteiskunnalliset ongelmat toisille, tehokkaammille tuottajille ja muille jäsenvaltioille, ei mitenkään voida hyväksyä. Pelastustuen olisikin tavallisesti oltava ainutkertainen toimi, jonka avulla toiminta jatkuu entisellään tietyn ajanjakson, jonka aikana yrityksen tulevaisuutta voidaan arvioida.

Pelastustukea ei tarvitse välttämättä maksaa yhdessä erässä. Voikin olla suotavaa maksaa tuki useassa erässä ja arvioida tilanne kunkin maksuerän suorittamisen yhteydessä erikseen, jotta otettaisiin huomioon mahdollisesti nopeasti muuttuvat ulkoiset olosuhteet tai jotta vaikeuksissa olevaa yritystä kannustettaisiin ryhtymään korjaaviin toimiin.

Soveltaessaan edellä esitettyjä edellytyksiä pk-yrityksiin, mukaan lukien pienet ja keskisuuret maatalousyritykset, komissio ottaa huomioon näihin ryhmiin ja aloihin kuuluvien yritysten erityispiirteet.

Pelastustuen hyväksyminen ei rajoita sellaisen mahdollisesti myöhemmin myönnettävän rakenteen uudistamiseksi tarkoitetun tuen soveltamista, jota on arvioitava erillisin perustein.

3.2. Rakenteenuodistamistuki

3.2.1. Peruseriaate

Rakenteen uudistamiseksi tarkoitettu tuki aiheuttaa kilpailuun liittyviä ongelmia, sillä se voi siirtää epäoikeudenmukaisen osan rakennemuutoksen taakasta ja siihen liittyvistä yhteiskunnallisista, teollisista ja maatalouteen liittyvistä ongelmista muille tuottajille, jotka eivät saa tukea, sekä muille jäsenvaltioille. Yleisperiaatteena olisikin oltava rakenteenuodistamistuen salliminen ainoastaan silloin, kun tuen myöntämisen voidaan osoittaa olevan yhteisön edun mukaista. Tämä on mahdollista ainoastaan silloin, kun tiukat perusteet täyttyvät ja tuen mahdolliset vääristävät vaikutukset otetaan kokonaan huomioon.

3.2.2. Yleiset edellytykset

Jotta komissio voi myöntää tukea, rakenteen uudistamista koskevan suunnitelman on täytettävä kaikki seuraavat yleiset edellytykset, jollei jäljempänä esitetyistä tukea saavia alueita, pk-yrityksiä sekä 3.2.5. kohdassa esitetyistä maatalousalaa koskevista erityismääräyksistä muuta johdu:

⁽¹⁷⁾ Kahdeksannen kilpailupolitiikkaa koskevan kertomuksen 228 kohta.

⁽¹⁸⁾ Jos komissio tutkii yhä rakenteen uudistamista koskevaa suunnitelmaa pelastustuen sallitun määräajan päättyessä, se myöntää pelastustuelle lisäaikaa, kunnes tutkimus on päättynyt (katso XXIII:n kilpailupolitiikkaa koskevan kertomuksen 527 kohta).

i) Elinkelpoisuuden palauttaminen

Kaikkien rakenteen uudistamista koskevien suunnitelmien ehdoton edellytys on se, että niiden on palautettava yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuus ja kuntoisuus kohtuullisessa ajassa ja sen tuleviin toiminnan edellytyksiin liittyvien realististen oletusten perusteella. Näin ollen rakenteen uudistamiseksi tarkoitettu tuki on kytkettävä asianmukaiseen yksityiskohtaiseen rakenteen uudistamista tai pelastamista koskevaan suunnitelmaan, joka on esitettävä komissiolle. Suunnitelman avulla yrityksen kilpailukyvyyn on palautettava kohtuullisessa ajassa. Elinkelpoisuuden paranemisen on pääasiassa johdettava rakenteen uudistamista koskevaan suunnitelmaan sisältyvistä sisäisistä toimenpiteistä, ja se voi perustua ulkoisiin tekijöihin — kuten hinnan tai kysynnän kasvuun — joihin yritys ei voi juurikaan vaikuttaa, ainoastaan, jos arviot markkinoiden kehittymisestä on laajalti hyväksytty. Menestykselliseen rakenteen uudistamiseen olisi liitettävä rakenteellisesti tappiollisten toimien hylkääminen.

Jotta rakenteen uudistamista koskeva suunnitelma täyttäisi elinkelpoisuusperusteen, yrityksen on voitava sen avulla katata kaikki kustannuksensa, mukaan lukien poistokustannukset ja rahoituskulut, sekä saada pääomasta vähimmäistuotto siten, että rakenteen uudistamisen jälkeen yritys ei tarvitse enää valtion tukea ja voi kilpailla markkinoilla omin voimin. Kuten pelastustukea, myös rakenteen uudistamiseksi tarkoitettua tukea pitäisi olla tarpeen myöntää ainoastaan kerran.

ii) Kilpailun perusteettoman vääristymisen välttäminen

Lisäedellytys rakenteen uudistamiseksi tarkoitettua tuen myöntämiselle on, että toimenpiteitä toteutetaan siten, että ne mahdollisimman vähän vaikuttavat haitallisesti kilpailijoihin. Muutoin tuki on ”ris-

tiriidassa yhteisön edun kanssa” eikä sille voida myöntää poikkeusta 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella.

Jos objektiivinen arviointi kysynnän ja tarjonnan tilanteesta osoittaa, että Euroopan yhteisön relevanteilla markkinoilla, joilla tuensaaja toimii, on rakenteellista ylituotantoa⁽¹⁹⁾, rakenteen uudistamista koskevalla suunnitelmalla on suhteessa saadun tuen määrään osallistuttava Euroopan yhteisön relevanttien markkinoiden rakenteen uudistamiseen supistamalla kapasiteettia tai lakkauttamalla se lopullisesti. Tuotantokapasiteetin supistaminen tai lakkauttaminen on peruuttamatonta silloin kun kyseiset varat hylätään, taataan ettei niillä enää tuoteta entisellä tasolla tai pysyvästi muunnetaan toiseen käyttöön. Tuotantokapasiteetin myyminen kilpailijoille ei ole riittävä toimenpide, paitsi jos laitos myydään sellaiseen osaan maailmaa, jossa laitoksen pysyvällä toiminnalla ei pitäisi olla merkittävää vaikutusta yhteisön kilpailutilanteeseen.

Periaatteesta, jonka mukaan kapasiteettia on vastaavasti supistettava, voidaan sallia joustettavan, jos tällainen supistaminen voi aiheuttaa markkinarakenteen ilmeisen heikkenemisen, esimerkiksi luomalla monopolin tai hyvin oligopolistisen tilanteen.

Toisaalta jos rakenteellista ylituotantoa ei ole niillä yhteisön relevanteilla markki-

⁽¹⁹⁾ Perustamissopimuksen liitteessä II esitettyjen tuotteiden osalta komissio määrittelee kyseisen ylituotannon tapauskohtaisesti ottaen huomioon erityisesti:

- asianomaisten tuotteiden ryhmän laajuuden ja suuntaukset kolmelta viime vuodelta markkinoiden vakauttamispyrkimysten osalta, erityisesti vientituki ja markkinoilta poistot, maailmanmarkkinahintojen kehitys ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 950/97 (EYVL L 142, 2.6.1997, s. 1) säädettyjen alakohtaisten rajoitusten olemassaolo. Ylikapasiteettia ei katsota olevan perustuotteiden osalta, joita koskevat tuotantokiintiöt.
- komission kirjeen jäsenvaltioille 20 päivältä lokakuuta 1995 (EYVL C 29, 2.2.1996, s. 4) perusteella määriteltyjen alakohtaisten rajoitusten olemassaolo;
- erityisesti kalastusalan osalta päälinjat kalastus- ja vesiviljelyalan valtion tukien tutkimiseksi (EYVL C 100, 27.3.1997, s. 12) sekä neuvoston asetus (EY) N:o 3699/93 (EYVL L 346, 31.12.1993, s. 1).

noilla, joilla tuensaaja toimii, komissio ei tavallisesti vaadi tuen vastineena kapasiteetin supistamista. Komissiolle on kuitenkin osoitettava tyydyttävällä tavalla, että tuki käytetään ainoastaan yrityksen elinkelpoisuuden palauttamiseksi eikä tuensaaja sen avulla voi rakenteen uudistamista koskevan suunnitelman aikana lisätä tuotantokapasiteettiaan, paitsi jos se on tarpeen yrityksen elinkelpoisuuden palauttamiseksi ja ellei se vääristä kilpailua. Sen varmistamiseksi, että tuki ei vääristä kilpailua yhteisen edun kanssa ristiriidassa olevalla tavalla, komissio voi säätää tarvittavista edellytyksistä ja velvoitteista.

Maatalouden perustuotannon osalta komissio myöntää luvat noudattaen yhteisön kansainvälisiä sitoumuksia.

iii) Rakenteen uudistamisen kustannuksiin ja hyötyyn suhteutettu tuki

Toteutettavan rakenteen uudistamisen mahdollistamiseksi tarvittavan tuen määrä ja osuus rahoituksesta on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi ja niiden on oltava suhteessa yhteisön odottamaan hyötyyn. Näin ollen tuensaajien on tavallisesti osallistuttava merkittävällä tavalla rakenteen uudistamista koskevan suunnitelman rahoitukseen omilla varoillaan tai ulkopuolisella markkinaehtoisella rahoituksella. Kilpailun vääristymien rajoittamiseksi tuen muodon oltava sellainen, että yritys ei saa ylijäämäisiä rahavaroja, jotka se voisi käyttää aggressiiviseen, markkinoita vääristävään toimintaan, joka ei liity rakenteen uudistamiseen. Tukea ei myöskään saa käyttää sellaisen uuden investoinnin rahoittamiseen, joka ei ole tarpeen rakenteen uudistamiseksi. Rahoitusrakenteen uudistamiseksi tarkoitettua tuella ei saa tarpeettomasti vähentää yrityksen rahoituskuluja.

Jos tukea käytetään aiemmista tappioista johtuvien velkojen poistoon, tappioihin liittyvät verovelat on kuoletettava, niitä ei voi säilyttää tulevista voitoista vähentämiseksi eikä myydä tai siirtää kolmansille

osapuolille, sillä tällöin yritys saisi edun kaksinkertaisesti.

iv) Rakenteen uudistamista koskevan suunnitelman täytäntöönpano ja edellytysten noudattaminen

Yrityksen on pantava komissiolle esittämänsä ja komission hyväksymä rakenteen uudistamista koskeva suunnitelma täytäntöön kokonaisuudessaan ja noudatettava kaikkia komission päätöksessä säädettyjä velvoitteita. Muutoin komissio toteuttaa toimenpiteitä vaatimaan tuen takaisinmaksettavaksi, jollei alkuperäistä päätöstä muuteta jäsenvaltion uuden tiedonannon johdosta.

v) Valvonta ja vuosikertomus

Rakenteen uudistamista koskevan suunnitelman täytäntöönpanoa, sen edistymistä ja onnistumista valvotaan asettamalla velvoite esittää komissiolle yksityiskohtaiset vuosikertomukset. Vuosikertomuksen on sisällettävä kaikki tiedot, joita komissio tarvitsee voidakseen valvoa hyväksytyn rakenteen uudistamista koskevan suunnitelman täytäntöönpanoa, yrityksen tuen vastaanottamista ja sen rahoitusasemaa sekä komission tuen hyväksyntää koskevassa päätöksessä säätämien edellytysten tai velvoitteiden noudattamista. Jos komissio erityisesti tarvitsee hyvissä ajoin varmistuksen tietyistä olennaisista tiedoista, kuten esimerkiksi sulkemisesta tai kapasiteetin supistamisesta, se voi vaatia kertomuksia useammin.

3.2.3. *Rakenteen uudistamiseksi tarkoitettua tukea koskevat edellytykset aluetukikelpoisilla alueilla* ⁽²⁰⁾

Koska Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 130 a artiklan mukaisesti yksi yhteisön ensisijaisista tavoitteista on taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja 130 b artik-

⁽²⁰⁾ Tässä tiedonannossa tällaisilla alueilla tarkoitetaan myös maatalousalan toimijoiden osalta asetuksen (EY) N:o 950/97 21 artiklan 2 kohdassa määriteltyjä epäsuotuisia alueita.

lan mukaisesti muulla politiikalla on osallistuttava kyseisen tavoitteen toteuttamiseen⁽²¹⁾, komission on otettava alueelliset kehittämistarpeet huomioon arvioidessaan rakenteen uudistamiseksi tarkoitettua aluetukea. Vaikeuksissa olevan yrityksen sijainti aluetukikelpoisella alueella ei oikeuta sallivampaa lähestymistapaa rakenneuudistustukeen. Aluetta ei keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä auta sellaisten yritysten keinotekoinen käynnissäpitäminen, jotka lopulta eivät ole elinkelpoisia rakenteellisista tai muista syistä.

Lisäksi ottaen huomioon aluekehitykseen tarkoitettujen komission ja kansallisten varojen rajallisuus alueen kannalta on parasta, että kyseisiä vähäisiä varoja käytetään mahdollisimman nopeasti elinkelpoisten ja kestävien vaihtoehtoisten toimintojen kehittämiseen. Kilpailun vääristymät on minimoitava myös myönnettäessä tukea aluetukikelpoisilla alueilla sijaitseville yrityksille.

Näin ollen 3.2.2. kohdassa esitettyjä perusteita sovelletaan myös aluetukikelpoisilla alueilla silloinkin kun huomioon otetaan alueelliset kehittämistarpeet. Rakenneuudistamistoinnin tuloksena on oltava taloudellisesti elinkelpoinen yritys, joka osaltaan auttaa alueen todellista kehittämistä siten, että jatkuvaa tukea ei tarvita. Toistuvaan tuen myöntämiseen aluetukikelpoisilla alueilla ei siis voida suhtautua sallivammin kuin muilla alueilla. Samoin rakenteen uudistamista koskevat suunnitelmat on pantava kokonaisuudessaan täytäntöön ja niitä on valvottava. Kilpailun tarpeettomien vääristymien välttämiseksi tuen on myös oltava suhteutettu rakenteen uudistamisen kustannuksiin ja hyötyyn. Aluetukikelpoisilla alueilla voidaan kuitenkin suhtautua joustavammin veloitteeseen supistaa kapasiteettia silloin kun markkinoilla on rakenteellista ylituotantoa. Komissio voi tästä syystä vaatia alueellisten kehittämistarpeiden perusteella kapasiteetin vähäisempää supistamista aluetukikelpoisilla alueilla kuin muilla alueilla ja tehdä eron perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisten ja 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisten aluetukikelpoisten alueiden välillä ottaakseen huomioon ensin mainituilla alueilla esiintyvät suuremmat alueelliset ongelmat.

Kaikkien uusiin investointeihin myönnettävien tukien, jotka eivät ole tarpeen rakenteen uudistamiseksi, on oltava komission aluetuen osalta sallimissa rajoissa.

3.2.4. Pienten ja keskisuurten yritysten rakenteen uudistamiseksi tarkoitettu tuki

Ellei tiettyjä tuen osuuksia ylitetä, pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävä tuki muuttaa yleensä vähemmän kaupan edellytyksiä kuin isoille yrityksille myönnettävä tuki ja kilpailun vääristymät korvautuvat todennäköisemmin taloudellisilla eduilla⁽²²⁾. Sama koskee rakenteen uudistamiseksi myönnettävää tukea. Näin ollen komissio voi perustellusti suhtautua vähemmän rajoittavasti tällaiseen tukeen silloin kun se myönnetään pienille ja keskisuurille yrityksille.

Pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yritykset) myönnettävää valtion tukea koskevissa yhteisön suuntaviivoissa⁽²³⁾ komissio on vahvistanut pk-yrityksen yhdenmukaisen määritelmän valtion tuen valvonnan yhteydessä.

”Pk-yritys” määritellään yritykseksi, jonka:

— palveluksessa on enintään 250 työntekijää, ja

jonka

— vuosiliikevaihto on enintään 20 miljoonaa ecua, tai

— taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa ecua, ja

— osuudesta enintään 25 prosenttia omistaa yksi tai useampi sellainen yritys, joka ei ole tämän määritelmän mukainen, lukuun ottamatta julkisia sijoitusyhtiöitä, riskipääomayhtiöitä tai, jollei valvontaa suoriteta, institutionaalisia sijoittajia.

⁽²¹⁾ Katso alaviite 4.

⁽²²⁾ Pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävää valtion tukea koskevat yhteisön suuntaviivat (EYVL C 213, 19.8.1992, s. 2).

⁽²³⁾ Ibid. 2.2. kohta.

Komissio ei aseta pk-yrityksille myönnettävälle rakenteenuudistamistuelle yhtä tiukkoja edellytyksiä kuin suurempien yritysten rakenteen uudistamiseksi tarkoitetulle tuelle, erityisesti kapasiteetin supistamisen ja kertomuksen esittämisvelvoitteen osalta.

3.2.5. *Rakenteen uudistamiseksi tarkoitettuun tukeen ainoastaan maatalousalalla sovellettavat määräykset*

Komissio soveltaa maatalousalan toimijoihin seuraavia määräyksiä kyseisen jäsenvaltion pyynnöstä ja vaihtoehtona tämän tiedonannon yleisille säännöksille kapasiteetin supistamisen osalta.

a) Yleinen tapaus

Rakenteellisen ylituotantokapasiteetin esiintyessä sovelletaan 3.2.2. kohdan ii alakohdan mukaista vaatimusta supistaa kapasiteettia tai lakkauttaa se lopullisesti. Maatalouden perustuotannon osalta tämä velvoite korvataan kuitenkin velvoitteella pitää kapasiteetti supistettuna tai lakkautettuna vähintään viisi vuotta.

- Tiettyjä tuotteita tai toimijoita koskevien toimenpiteiden osalta tuotantokapasiteettia on supistettava tavallisesti 16 prosenttia⁽²⁴⁾ siitä tuotantokapasiteetista, jolle rakenteenuudistamistuki tosiasiallisesti myönnetään.
- Muiden toimenpiteiden osalta edellä mainittua kapasiteettia on supistettava tavallisesti 8 prosenttia⁽²⁴⁾ sellaisten tuotteiden tuotannon arvosta, joiden osalta on rakenteellista ylituotantoa ja joille rakenteenuudistamistuki tosiasiallisesti myönnetään.

⁽²⁴⁾ Rakenteen uudistamiseksi tarkoitetun tuen osalta tukikelpoisilla alueilla, mukaan lukien epäsuotuisat alueet, kapasiteetin supistamisvaatimusta vähennetään 2 prosenttia.

Määriteltäessä kelpoisuutta rakenteenuudistamistukeen ja sen määrää huomioon ei oteta yksittäisiin toimijoihin sovellettavaa yhteisön kiintiön noudattamisvelvoitetta ja siihen liittyviä säännöksiä.

b) Erityistapaus: pienet maatalousyrietykset

Tässä tiedonannossa pienet maatalousyrietykset määritellään maatalousalan toimijoiksi, joilla on enintään 10 vuosityöyksikköä.

Pienten maatalousyrietysten osalta edellä mainittu vaatimus kapasiteetin supistamisesta tai sen lopullisesta lakkauttamisesta voidaan täyttää asiaa koskevien markkinoiden tasolla (ilman että sitä välttämättä sovelletaan yksinomaan tai edes johonkin rakenteenuudistamistuen saajaan). Yhteisen maatalouspolitiikan säännöksiä noudattaen jäsenvaltiot voivat valita pieniin maatalousyrietyksiin soveltamansa kapasiteetin supistamisjärjestelmän.

Tällöin jäsenvaltioiden on pääsääntöisesti osoitettava, että:

- järjestelmän avulla kyseisessä jäsenvaltiossa tiettyjä tuotteita tai toimijoita koskevien toimenpiteiden osalta sellaisen tuotteen, josta on rakenteellista ylituotantoa, tuotantokapasiteetti supistuu 10 prosenttia tuotantokapasiteetista, jolle rakenteenuudistamistuki tosiasiallisesti myönnetään;
- muiden toimenpiteiden osalta kyseistä tuotantokapasiteettia supistetaan 5 prosenttia sellaisten tuotteiden tuotannon arvosta, joista on rakenteellista ylituotantoa ja joille rakenteenuudistamistuki tosiasiallisesti myönnetään. Tämä supistaminen voi koskea joko tuotteita, joille tosiasiallisesti myönnetään rakenteenuudistamistukea, tai mitä tahansa liitteen II tuotetta, josta on rakenteellista ylituotantoa.

Jäsenvaltioiden on myös osoitettava, että tuotantokapasiteetin supistaminen olisi muita supistamisia täydentävä, kun rakenteen uudistamistukea ei ole.

Jos tuensaaaja ei pyri supistamaan tuotantokapasiteettiaan, toimenpiteet supistamisen aikaansaamiseksi on toteutettava viimeistään kahden vuoden kuluttua c alakohdassa tarkoitetun kynnyksen ylityttyä.

- c) Erityiset olosuhteet: kaikille maatalousalan toimijoille:

Tällä alalla jopa vähäinen tuki voi täyttää perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan edellytykset. Komissio voi, jollei muista edellytyksistä muuta johdu, luopua seuraavissa tapauksissa tuotantokapasiteetin supistamisvaatimuksesta tunnistamalla käytännön ongelmat, jotka aiheutuvat tuotantokapasiteetin supistamisesta maatalouden perustuotannon tasolla (ja välillisesti perustamissopimuksen liitteen II tuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen tasolla) ottaen kuitenkin huomioon yhteisen edun 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeuksen osalta:

- i) tiettyjä tuoteluokkia tai toimijoita koskevien toimenpiteiden osalta, silloin kun tuettujen tuensaaajien kokonaistuotemäärä ei ylitä kahdentoista peräkkäisen kuukauden jaksolla 3:a prosenttia maan kyseisen tuotannon kokonaismäärästä;
- ii) muiden toimenpiteiden osalta, silloin kun tuettujen tuensaaajien maataloustuotannon kokonaisarvo ei ylitä kahdentoista peräkkäisen kuukauden jaksolla 1,5:tä prosenttia maan maataloustuotannon kokonaisarvosta.

Kyseisten jäsenvaltioiden pyynnöstä i ja ii alakohdassa mainittuihin toimenpiteisiin liittyvät maantieteelliset näkökohdat voidaan kunkin toimenpiteen osalta määrittellä alueellisesti. Maan (tai alueen) tuotanto on kuitenkin määritettävä tavantomaisten tuotantotasojen perusteella (yleensä kolmen edeltävän vuoden keskiarvo) ja tuensaaajien tuotannon määrän ja tuotannon arvon on edustettava kyseisten maatalousyritysten todellisia määriä ja arvoja ennen tuen myöntämistä.

Poikkeus tuotantokapasiteetin supistamisvaatimuksesta ei missään tapauksessa tarkoita, että investointituki sallitaan toimille, joita koskevat alakohtaiset rajoitukset.

- d) Jos edellä c alakohdassa tarkoitetut kapasiteetin supistamista koskevan poikkeuksen rajat ylittyvät:

- i) kapasiteetin supistamisen määrä laskeaan tuetun kokonaiskapasiteetin perusteella, eikä ainoastaan kynnyksen ylittävältä osalta;
- ii) kapasiteetin supistaminen voidaan toteuttaa b alakohdassa tarkoitettuihin pieniin maatalousyrityksiin sovellettavia toimenpiteitä vastaavalla tavalla muiden kuin sellaisten tuensaaajien osalta, jotka ovat pieniä maatalousyrityksiä, joille tuki on myönnetty ennen kynnyksen saavuttamista.

3.2.6. *Tuki rakenteen uudistamisesta aiheutuvien sosiaalimenojen kattamiseksi*

Rakenteen uudistamista koskevaan suunnitelmaan kuuluu tavallisesti tappiollisten toimien supistaminen tai lakkauttaminen. Yrityksen toiminnan vähentäminen on usein tarpeen rationalisoinnin ja tehokkuuden kannalta, erillään tuotantokapasiteetin supistamisesta, joka voi olla tuen edellytyksensä, jos teollisuudenalalla on rakenteellista ylituotantoa. Olipa näiden toimenpiteiden syynä mikä tahansa, ne yleensä johtavat yrityksen työvoiman vähentämiseen.

Jäsenvaltioiden työlaainsäädäntöön voi kuulua yleisiä sosiaaliturvajärjestelmiä, joissa erokorvauksia ja varhaiseläkettä maksetaan suoraan lomautetuille työntekijöille. Tällaisia järjestelmiä ei pidetä 92 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvana valtion tukena, jollei valtio ole suoraan yhteydessä työntekijöihin ilman yrityksen osallistumista.

Sen lisäksi, että yleisissä sosiaaliturvajärjestelmissä maksetaan työntekijöille suoraa erokorvauksia ja varhaiseläkkeitä, niiden mukaan hallitus kustantaa lomautetuille työntekijöille maksettavat edut, jotka ovat usein oikeudellisten tai sopimusvelvoitteiden ulkopuolisia. Silloin kun tällaisia järjestelmiä sovelletaan yleisesti ilman alakohtaisia rajoituksia kaikkiin määritellyt ja automaattiset kelpoisuusedellytykset täyttyviin työntekijöihin, niitä ei pidetä 92 artiklan 1 kohdan mukaisena tukena sellaisen yrityksen osalta, jonka rakennetta uudistetaan. Toisaalta, jos järjestelmiä käytetään tukemaan tiettyjen teollisuudenalojen rakenteen uudistamista, ne saattavat olla tukea, koska niitä käytetään valikoivasti.

Työlaainsäädännöstä tai ammatilliliittojen kanssa tehdyistä työehtosopimuksista johtuvat yrityksen velvoitteet maksaa erokorvauksia ja/tai varhaiseläkettä kuuluvat osana toimikuluihin, jotka yrityksen on katettava omista varoistaan. Näin ollen valtion osallistumista kyseisiin kuluihin on pidettävä tukena. Näin on riippumatta siitä, suoritetaanko maksut suoraan yritykselle vai ohjataan ne työntekijöille valtion elimen kautta.

Komission mukaan tällainen tuki on myönteistä, sillä se hyödyttää taloudellisesti muita kuin kyseistä yritystä, helpottaa rakennemuutosta ja vähentää vaikeuksia ja usein tasoittaa kansallisesta lainsäädännöstä yrityksille johtuvien velvoitteiden eroja.

Tukea myönnetään usein paitsi erokorvausten ja varhaiseläkkeiden kattamiseksi myös tiettyissä rakenteen uudistamistapauksissa koulutukseen, konsultointiin ja käytännön apuun vaihtoehtoisen työn löytämiseksi, muutossa avustamiseen, ammatilliseen koulutukseen ja uutta yritystä perustavien työntekijöiden aut-

tamiseen. Komissio suhtautuu aina myönteisesti tällaiseen tukeen.

Määriteltäessä 3.2.2. kohdan ii alakohdassa tarkoitettua tuotantokapasiteetin supistamista huomioon ei oteta yksinomaan rakenteen uudistamisen vuoksi lomautetuille työntekijöille myönnettäviin sosiaalitoimenpiteisiin tarkoitettua tukea.

4. TIEDONANTAMISVELVOITE, SUUNTAVIIVOJEN KESTO JA TARKISTAMINEN

4.1. Pk-yritysten pelastamiseksi tai rakenteen uudistamiseksi tarkoitetut järjestelmät

Komissio on valmis sallimaan yritysten pelastamiseksi tai rakenteen uudistamiseksi tarkoitetut tukijärjestelmät 3.2.4. kohdassa esitetyn määritelmän mukaisille pk-yrityksille, mukaan lukien maatalousalan yritykset (sekä pienet maatalousalan yritykset). Komissio tekee tämän tavanomaisten kahden kuukauden kuluessa täydellisen tiedonannon vastaanottamisesta, jollei järjestelmä vaadi nopeutettua hyväksymismenettelyä, jolloin komissio tekee sen 20 työpäivän kuluessa⁽²⁵⁾. Tällaisissa järjestelmissä on selkeästi esitettävä tukikelpoiset yritykset tai maatalouden kyseisten toimijoiden tai alojen luonne, yritysten pelastamiseksi tai rakenteen uudistamiseksi tarkoitetun tuen myöntämisen edellytykset ja myönnettävän tuen enimmäismäärä. Hyväksymisen edellytyksenä on vuosikertomuksen esittäminen järjestelmän toiminnasta; siihen on sisällyttävä tiedot, jotka on täsmennetty komission ohjeissa vakiomuotoisista kertomuksista⁽²⁶⁾. Muiden kuin pienten maatalousyritysten osalta kertomuksissa on myös oltava kaikista tuetuista yrityksistä luettelo, jossa ilmoitetaan yrityksen nimi, alan koodi — NACE:n⁽²⁷⁾, kaksinumeroinen alanluokittelukoodin mukaisesti — työntekijöiden määrä, vuosiliikevaihto, vuoden aikana myönnetyn tuen määrä, onko yritysten pelastamiseksi tai rakenteen uudistamiseksi tarkoitettua tukea saatu kahtena edeltävänä vuonna ja jos näin on, aiemmin myönnetyn tuen kokonaismäärä. Jos 3.2.5. kohdan määräyksiä sovelletaan, kertomukseen on sisällyttävä myös tiedot:

⁽²⁵⁾ EYVL C 213, 19.8.1992, s. 10.

⁽²⁶⁾ Katso jäsenvaltioille 22.2.1994 osoitettu kirje.

⁽²⁷⁾ Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston julkaisema Euroopan yhteisöjen taloudellisen toiminnan nimikkeistö.

- a) joko sen tuotannon määrästä (tai arvosta), jolle rakenteenuudistamistukea on tosiasiallisesti myönnetty, ja tiedot kyseisen kohdan mukaisesti supistetusta tuotannosta, tai
- b) siitä että edellytykset poikkeuksen saamiseksi 3.2.5. kohdan c alakohdan mukaisesti on täytetty.

Edellä 3.2.4. kohdassa tarkoitetuille pk-yrityksille ja kaikille maatalousyrityksille myönnettyistä yritysten pelastamiseksi tai rakenteen uudistamiseksi tarkoitettuista tuista on annettava komissiolle tieto erikseen.

Yritysten pelastamiseksi tai rakenteen uudistamiseksi myönnetystä tuesta tai tukijärjestelmistä, jotka täyttävät vähämerkityksisen tuen edellytykset (katso 2.3. kohta), ei tarvitse ilmoittaa komissiolle.

4.2. Suurten yritysten pelastamiseksi tai rakenteen uudistamiseksi tarkoitettu tuki

Suurten yritysten eli sellaisten yritysten, joita ei koske pk-yritysten määritelmä, pelastamiseksi tai rakenteen uudistamiseksi tarkoitettua tuen osalta vaaditaan kaikkien myönnettyjen tukien ilmoittamista.

Koska erityisesti yritystä pelastettaessa aika ei tavallisesti ole kyseisten yritysten puolella, komissio pyrkii kaikkiin voimin tekemään nopean päätöksen. Määräaika, jona sallittujen järjestelmien ulkopuolella myönnettyjen tukien ilmoituksista tehdään päätös, on kaksi kuukautta täydellisen tiedonannon vastaanottamisesta.

Jäsenvaltiot voivat osaltaan välttää tarpeetonta viivästymistä:

- ilmoittamalla hyvissä ajoin aikeistaan myöntää tukea. Vaikka sisäisten hallinnollisten menettelyjen vuoksi jäsenvaltio ei voi välittömästi ilmoittaa kaikkia ehdotettua pelastamis- tai rakenteenuudistamistuen yksityiskohtia, on eduksi esittää komissiolle jo päätetyt seikat, jotta komissio voi tutustua tapaukseen ja vähentää tai välttää mahdollisia lisäpyyntöjä myöhemmin tehtävän täydellisen tiedonannon jälkeen.
- esittämällä täydellisen tiedonannon. Tiedonannoissa olisi erityisesti erotettava selkeästi toisistaan pelastustuki ja rakenteenuudistamistuki sekä ilmoitettava suoraan ja selkeästi, kuinka näissä suuntaviivoissa esitetyt pelastamis- tai rakenteenuudistamistuen hyväksymisen edellytyk-

set yleisesti täyttyvät. Jollei näin tehdä, tiedonanto on puutteellinen ja sen hyväksyminen lykääntyy. Jäsenvaltioiden olisi tiedonannoissaan myös ilmoitettava komissiolle kaikista muista yritykselle myönnettyistä tuista, jotka eivät suoraan liity kyseiseen toimeen, jotta komissio on tietoinen kaikista asiaan liittyvistä seikoista.

4.3. Tuet, joista ei ilmoiteta

Tuesta ilmoittaminen ja sen hyväksyminen ennen myöntämistä ovat ehdottomat vaatimukset. Jäsenvaltioita muistutetaan laittomasta tuen myöntämisestä, sillä komissiolle on toimivalta vaatia sen takaisinmaksamista ⁽²⁸⁾.

4.4. Suuntaviivojen kesto ja tarkistaminen

Muun kuin maatalousalan osalta komissio noudattaa vuonna 1994 ⁽²⁹⁾ julkaistuja suuntaviivoja kolmen vuoden ajan niiden julkaisemisesta lukien.

Kuitenkin maatalousalan osalta nämä suuntaviivat tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998 uusien valtion tukien osalta. Nykyisten valtion tukien osalta suuntaviivat tulevat voimaan samana päivänä, tai jos komissio on aloittanut tässä yhteydessä perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyn yhtä tai useampaa jäsenvaltiota vastaan, suuntaviivat tulevat voimaan komission tehtyä lopullisen päätöksen asiassa asianomaisen jäsenvaltion osalta perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Komissio tarkastelee nykyisten suuntaviivojen toimintaa muun kuin maatalousalan osalta ennen vuoden 1997 loppua. Erityisesti maataloutta koskevien määräysten osalta tarkastelu tehdään kolmen vuoden kuluessa tämän tekstin julkaisemisesta.

⁽²⁸⁾ Komission tiedonanto laittomasti myönnetystä tuesta (EYVL C 318, 24.11.1983). Komissio voi vedota myös yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 301/87, Boussac, antamaan tuomioon (katso alaviite 2) ja tällaisiin tapauksiin sovellettaisiin päätelmiin, joita se on kyseisestä tuomiosta tehnyt ja jotka on ilmoitettu jäsenvaltioille 4.3.1991 osoitetussa kirjeessä.

⁽²⁹⁾ Katso alaviite 8.

Päätös olla vastustamatta ilmoitettua keskittymää**(Tapaus N:o IV/M.963 — Compaq/Tandem)****(97/C 283/03)****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

Komissio päätti 11 päivänä elokuuta 1997 olla vastustamatta edellä mainittua keskittymää ja julistaa, että se soveltuu yhteismarkkinoille. Päätös perustuu neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 6 artiklan 1 kohdan b alakohtaan. Päätöksen koko teksti on saatavissa vain englannin kielellä, ja se julkistetaan sen jälkeen, kun siitä on poistettu kaikki sen mahdollisesti sisältämät liikesalaisuudet. Se on saatavissa:

- paperipainoksena Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimiston myyntitoimistoista (ks. luettelo viimeisellä sivulla),
- elektronisessa muodossa CELEX-tietokannan ”CEN”-versiona asiakirjanumerolla 397M0963. CELEX on Euroopan yhteisön oikeuden asiakirjojen automaattinen käsittelyjärjestelmä; lisätietoja tilauksista osoitteella:

EUR-OP

Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)

2, rue Mercier

L-2985 Luxembourg

Puhelin: +352 2929 42455, telekopio: +352 2929 42763